

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/91/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8717209367
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:8717209367.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej a členov senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobkyne: G. R., Q.. XX.X.XXXX, U. N. X, N. Y., zastúpená Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., Námestie sv. Egídia 93, Poprad, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 16.500 Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. januára 2020 č.k. 12C 30/2018-117 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti ako aj v časti týkajúcej sa povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok **p o t v r d z u j e**.

V časti týkajúcej sa náhrady trov konania rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 8.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanému nepriznal náhradu trov konania a uložil mu povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava I súdny poplatok vo výške 306 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Vychádzal zo skutkového vymedzenia žaloby žalobkyňou, domáhajúcou sa od žalovaného zaplatenia sumy 16 500 Eur spolu s 5% úrokom z omeškania ročne odo dňa podania žaloby do zaplatenia, tým, že dňa XX.X.XXXX v čase okolo 16,55 hod. došlo mimo obce na ceste Z. v km 265,00 v smere od obce R., v okrese D. k dopravnej nehode, ktorú zavinil T. R. Q.. X.X.XXXX, vodič motorového vozidla zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U., povinne zmluvne poistený u žalovaného. Z uznesenia o zastavení trestného stíhania (trestné stíhanie je neprípustné proti tomu kto zomrel) ČVS: ORP-818/1-VYS-ZV-2014 zo dňa 18.2.2015 vyplýva, že zodpovedným subjektom bol nebohý T. R., ktorý zomrel dňa X.XX.XXXX. V dôsledku zranení utrpených pri predmetnej dopravnej nehode zomrela sestra žalobkyne, M. R. Q.. XX.X.XXXX. Smrť sestry, ako najbližšieho človeka, bola pre žalobkyňu nečakaná, bezdôvodná a tragická. Tragické vyhasnutie života zanechalo u žalobkyne prázdne miesto, ktoré nie je možné ničím zaplniť. Smrť milovanej sestry vážne zasiahla do súkromia žalobkyne, hlboko ju zranila a s touto smutnou udalosťou sa už nikdy celkom nevysporiada. Nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch voči žalovanému vyvodzovala na základe európskej právnej úpravy poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla ako aj judikatúry Európskeho súdneho dvora. Rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C- 22/12 zo dňa 24.10.2013 bolo rozhodnuté, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Žalobkyňa poukázala aj na právny názor Ústavného súdu SR vyslovený v uznesení sp. zn. III ÚS

666/2015 zo dňa 11.10.2016, ktorým bola odmietnutá sťažnosť poisťovne v obdobnej veci. Rovnako ako vo veci F. Súdny dvor Európskej únie rozhodol aj rozsudkom sp. zn. C- 277/12 zo dňa 24.10.2013 (T. D. proti Aaltikum AAS) kde uviedol, že: "... ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla ...". Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. III. ÚS 646/2015 - 30 uviedol, že v súvislosti s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C- 22/12 zo dňa 24.10.2013 (F.) je zjavné, že vnútroštátne právo SR prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V SR povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z.z. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Žalobkyňa si voči žalovanému uplatnila nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 16.500 Eur, pri stanovení ktorej poukázala na úpravu úrazového poistenia pri pracovných úrazoch, pretože ak dôjde pri dopravnej nehode k usmrteniu zamestnanca zakladá § 94 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení pozostalým nárok na odškodnenie. Toto odškodnenie je náhradou nemajetkovej ujmy poskytované z úrazového poistenia.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe, doručenom súdu dňa 25.7.2018, namietal nedostatok svojej pasívnej legitímácie z dôvodu absencie poistného krytia nároku uplatneného predmetnou žalobou a žiadal žalobu zamietnuť v celom rozsahu. Poukázal na to, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, resp. rozsah a podmienky tejto zodpovednosti upravuje zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a žalovaný je povinný sa spravovať pri vysporiadaní nárokov poškodených z poistnej udalosti týmto zákonom. Zo žiadneho ustanovenia tohto zákona podľa neho nevyplýva, že by rozsah poistného krytia zahŕňal aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a tento nárok sa v tomto zákone ani nespomína. Nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv mal za samostatný inštitút slovenského práva, upravenú v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uvedené potvrdil aj NS SR vo svojich rozhodnutiach sp.zn. 4Cdo 168/2009, 3Cdo 301/2012 z 31.3.2016, 7Cdo 80/2014 zo dňa 23.2.2017, 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.5.2017. Namietal aj výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorú označil za neadekvátnu, neprimerane vysokú a neopodstatnenú. Mal za to, že aj keď Občiansky zákonník, upravujúci inštitút ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy neurčuje hranice výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, žalobkyňa, na ktorej je dôkazné bremeno, musí preukázať, že požadovaná suma je adekvátna závažnosti vzniknutej ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo a súd musí vychádzať za zásady primeranosti a riadiť sa určitými kritériami (a to tak na strane poškodeného ale aj zodpovedného subjektu), berúc do úvahy aj ekonomickú realitu v čase rozhodovania ako aj judikatúru v obdobných veciach. Zastával názor, že pri výške nemajetkovej ujmy možno analogicky použiť zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý v § 17 ods. 3 výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje s prihliadnutím najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení, pričom výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 215/2006 Z.z., podľa ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume 50 - násobku minimálnej mzdy, s tým, že ak právo na odškodnenie majú viacerí poškodení, rozdelí sa uvedená suma medzi nich rovnakým dielom. Za nedôvodný označil aj uplatnený úrok z omeškania z dôvodu absencie zákonných predpokladov pre jeho priznanie, pretože povinnosť plniť vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, ktoré je v tomto smere konštitutívne.

4. Žalobkyňa v replike, doručenej súdu dňa 26.11.2018, zotrvala na podanej žalobe v celom rozsahu a námietky žalovaného označila za nedôvodné. K žalovaným uvedeným rozhodnutiam NS SR uviedla, že tie boli medzičasom prelomené neskoršími rozhodnutiami sp.zn. 7Cdo/170/2016 zo dňa 30.1.2018, ktoré vydal NS SR práve s poukazom na právny názor Ústavného súdu SR vyslovený v uznesení sp.zn. III.US 666/2016 zo dňa 11.10.2016, ktorými závermi je súd prvej inštancie viazaný. Výšku úplatnej náhrady na nemajetkovú ujmu považovala za primeranú značnému rozsahu skutočnej citovej ujmy spôsobenej náhlým úmrtím sestry a bude predmetom dokazovania.

5. Žalovaný v duplike doručenej súdu dňa 27.12.2018 zotrval na všetkých svojich tvrdeniach uvedených vo svojom predchádzajúcom vyjadrení.

6. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie výsluchom žalobkyne, rodným listom žalobkyne, úmrtným list M. R., uznesením OR PZ vo Zvolene ČVS: ORP-818/1-VYS-ZV-2014 zo dňa 18.2.2015, informáciou o poisťiteľovi vozidla EVČ: M., hlásením škodovej udalosti zo dňa 11.11.2014, fotografiami žalobkyne so sestrou.

7. Z uznesenia OR PZ vo Zvolene ČVS: ORP-818/1-VYS-ZV-2014 zo dňa 18.2.2015 zistil, že OR PZ vo Zvolene zastavilo trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtienia podľa §149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. s) Trestného zákona zo spáchania ktorého bol podozrivý zosnulý T. R.Í. Q.. X.X.XXXX na tom skutkovom základe, že dňa XX.X.XXXX v čase o 16,55 hod. mimo obce na ceste Z. v km 265,00 viedol motorové vozidlo zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U. v smere od obce R., označenej ako "vedľajšia cesta" pričom pri vchádzaní na cestu Z. označenej ako "hlavná cesta" nedal prednosť v jazde motocyklu zn. KAWASAKI EVČ: N.-XXX G. jazdiacemu v smere od D. na S., ktorého osádku tvorili vodič R. T.X. Q.. X.X.XXXX a spolujazdkyňa M. R. Q.. XX.X.XXXX, následkom čoho došlo k vzájomnej zrážke, čím páchatel' ako vodič porušil dôležitú povinnosť uloženú v ustanovení § 20 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z., pričom poškodenej M. R. spôsobil okrem iných aj trieštivé zlomeniny kostí lebky s pomliaždeninami mozgu a následným zlyhaním dôležitých centier mozgu, ktorým po prevoze do FNŠP, FDR v Banskej Bystrici dňa XX.X.XXXX o 20,45 hod podľahla a poškodenému R. T. spôsobil otras mozgu ľahkého stupňa, podvrtnutie krčnej chrbtice, pomliaždenie ľavého ramenného kĺbu, zlomeninu kľúčnej kosti vľavo, zlomeninu rebier vľavo 4-9 rebra s posunom úlomkov a poranením pľúc, roztrhnutie - prepichnutie pľúc vľavo, pourazový zavretý pneumotorax vľavo, pourazové krvácanie do hrudníka, pourazový podkožný emfyzem vľavo s dobou liečenia 10-14 týždňov a PN 8-1 týždňov, lebo trestné stíhanie nemožno začať a ak už bolo začaté nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené proti tomu kto zomrel. Z uvedeného uznesenia súd zistil aj to, že žalobkyňa bola sestrou M. R. Q.. XX.X.XXXX. Z úmrtného listu Matričného úradu mesta Banská Bystrica, zväzok XX, ročník XXXX, strana XXX, por.č. XXX zo dňa 1.10.2014 zistil, že M. R., Q.. XX.X.XXXX dňa XX.X.XXXX zomrela. Z informácie o poisťiteľovi motorového vozidla zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U. Slovenskej kancelárie poisťiteľov zistil, že motorové vozidlo zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U. bolo v čase dopravnej nehody zmluvne poistené zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného na základe poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXXXX. Z hlásenia škodovej udalosti zo dňa 11.11.2014 súd zistil, že dňa 11.11.2014 T. R. (pravdepodobne syn poisteného) k poistnej udalosti č. XXXXXXXXXXXX žalovanému oznámil úmrtie otca a smrteľné zranenie spojazdnene motorkára, ktorému otec vychádzajúc z vedľajšej cesty na hlavnú vošiel do jazdnej dráhy, vznik škody dňa XX.X.XXXX o 16,30 hod.

8. Vychádzal z výpovede žalobkyne, že s nebohrou sestrou mali veľmi blízky vzťah, vyrastali v rodičovskom dome, keď mala 3 roky a sestra o tri viac, prišiel k nim otcim, ktorého mama milovala, ale ich vzťahy s ním neboli dobré, z jeho strany išlo o psychické týranie. Boli vychovávané prísne, nikam nemohli chodiť a nikto nemohol chodiť k nim, museli si vystačiť samé. So sestrou mali kamarátsky, dôverný vzťah, hovorili si, že dospejú, z domu vypadnú. Sestra ako 20 ročná odišla do Čiech, kde mala 7 ročný vzťah, túžila po deťoch, čo sa jej nespĺnilo. V tej dobe sestra chodila domov na sviatky, na Vianoce, na Veľkú noc, v lete na 2 týždne, keďže jej priateľ s ktorým v Čechách žila mal deti v N. Y. a chodili sem aspoň každé 2 mesiace na týždeň. Keď sa s týmto priateľom rozišla, vrátila sa do rodičovského domu a asi ako 28 ročná si našla nového priateľa a odišla za ním do W., chcela rodinu, opäť sa jej to nepodarilo. Navzájom sa navštevovali ako sa dalo, podporovali sa, pomáhali si, držali sa navzájom. Nebolo to jednoduché, vedeli sa spolu zasmiať aj si poplakať. Žalobkyňa sa ako 21 ročná vydala a narodila sa jej dcéra. Sestra bola z toho šťastná, lebo jej sa to nepodarilo, finančne jej sestra pomáhala, peniaze jej dávala v hotovosti, išlo o pomoc s vyššími výdavkami pre potreby jej dcéry v súvislosti so školou, napr. na školu v prírode, lyžiarsky kurz, venček, začiatok školského roku, sestra jej prispievala sumou 20-50 Eur, čo jej pomohlo. Keď bola dcéra malá, nosila jej sestra napríklad plienky, prášok na pranie, oblečenie. Keď mala dcéra 6 rokov, rozviedla sa a vrátila sa do rodičovského domu. Ich otcim pil a ona nechcela, aby jej dcéra vyrastala v takomto prostredí. Nejaký čas tu zostala bývať, ale hľadala si iné bývanie. Keď sa jej to podarilo, sestra jej pomáhala s maľovaním, kúpila jej nejaké veci. Potom sa sestra opäť rozišla s priateľom, bola sklamaná, že jej to zas nevyšlo. So sestrou sa chodili spolu zabávať, na diskotéky, chodili spolu na túry do Tatier aj s mamou a s jej dcérou, chodili na kúpaliská

do J. a na Slovensku, chodili na skupinové cvičenia, spoločne športovali, tancovali, plávali, chodili na hory. Sestra tieto aktivity financovala, lebo ona na to nemala peniaze a cez sestru mohla svojej dcére dopriať zážitky. Ona brala sestru do jej motorkárskej partie, kde sa zoznámila s priateľom, s ktorým mala smrteľnú dopravnú nehodu. Predtým v roku 2010 zomrela ich mama a z rodiny zostali len oni dve, vlastný otec sa o nich nestaral a otčima nenávideli. Smrť matky ich spojila. Po smrti matky všetko riešili spolu, snažili sa spolu tráviť viac času, sestra si našla nového priateľa a všetky sviatky, keď má byť rodina spolu s dcérou chodievala k sestre a jej priateľovi, aby nebola sama, bolo to ťažké. Čas sa snažili tráviť spolu osobne alebo telefonicky, denne spolu telefonovali aj hodinu, navštevovali sa aj v práci, chodili spolu na kávu, boli si veľmi blízke a sestra jej veľmi chýba. Sestrin predošlý priateľ bol vojakom z povolania, ona vo vzťahu potrebovala viac lásky a porozumenia, chcela s priateľom tráviť viac času, čo im však nedovoľovala jeho pracovná pozícia, tešila sa na víkendy, keď budú spolu, ale on počas víkendov riešil iné aktivity - párty. Dieťa do ich vzťahu neprišlo. Aj s týmto priateľom sa rozišla a i keď mala takmer 40 rokov dúfala, že bude mať dieťa. Asi po pol roku sa spoznala so svojim posledným priateľom, s ktorým mala na motorke smrteľnú dopravnú nehodu. Vzťah s týmto mužom bol iný ako jej doterajšie vzťahy, spoločne trávili všetok čas. Sestra bola šťastná, žiarila, aj ona sa tešila, že sestra si našla opätovanú lásku. O to viac ju zamrzelo, že keď našla životné šťastie stalo sa toto, je to nespravodlivé, pretože sestra nikdy nikomu neublížila, bola nápomocná jej, partnerom, kolegom, všetci ju mali radi, bola optimistická, usmiata, dobre naladená. Táto tragédia zmenila žalobkyňu, ostala v nej prázdnota. O smrti sestry sa dozvedela v deň dopravnej nehody, v nedeľu o 17,30 hod. jej telefonovala sestra sestriho priateľa, že mali dopravnú nehodu, že jej sestru 2 krát resuscitovali, ale žije a vrtuľníkom ju prevážajú do nemocnice v U. U.. Dúfala, že sestra sa z toho dostane. Po príchode do nemocnice v U. U. dostala informáciu, že jej sestra asi pred 15 minútami zomrela. Strata sestry bol pre ňu šok, chýbala jej a chýba jej stále rovnako, ale naučila sa s tým žiť, neľavilo sa jej. V porovnaní so smrťou matky, ktorej smrť sa dala očakávať, pretože dva roky pred smrťou bojovala s rakovinou, zomrela ako 57 ročná, jej smrť bola vykúpením pre všetky strany, bola smrť sestry oveľa horšia, pretože sestra zomrela neočakávane. V tom čase jej vlastná dcéra mala 14 rokov, bola v puberte a keď sa psychicky zrútila a nebola schopná fungovania, ich dobrý vzťah sa narušil, dcéra padla do zlej partie, začala brať drogy, neukončila školu. Za najbližšieho človeka v tomto období označila svojho priateľa.

Z fotografií žalobkyne s nebohú sestrou súd prvej inštancie zistil ich účasť na spoločných akciách, minimálne jedenástich.

9. Po právnej stránke súd prvej inštancie vychádzal z ustanovení § 11, § 13 ods. 1,2, 3 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm.a/, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.

10. Konštatoval, že ustanovenie § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka umožňuje postihnutej fyzickej osobe domáhať sa ochrany proti subjektu zásahu, a to najmä, aby sa upustilo od neoprávneného zásahu do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky zásahu a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, t.j. nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny alebo reparačný, ale o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, a preto ju nemožno vyjadriť a vyčíslieť v peniazoch. V prípade, ak by už toto zadosťučinenie nebolo postačujúce, umožňuje ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka konajúcemu súdu priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch; ktorá náhrada má satisfakčnú funkciu a jej účelom je vyvážiť a zmierniť vzniknutú nemajetkovú ujmu peňažnou formou; pričom výška takejto peňažnej náhrady závisí od voľnej úvahy súdu (ktorá však nemôže byť svojvôľou). Tzn., že súd podľa svojej úvahy určí, aké zadosťučinenie v peniazoch (po splnení zákonom predpokladaných podmienok) považuje za primerané vzniknutej ujme (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka), pričom musí prihliadať na 2 hľadiská, a to závažnosť spôsobenej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo.

11. Uviedol, že v predmetnom konaní sa žalobkyňa domáhala od žalovaného zaplataenia nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti za smrť svojej 39 ročnej sestry M. R. vo výške 16.500 Eur, ktorá zomrela v dôsledku dopravnej nehody, ku ktorej došlo dňa XX.X.XXXX a ktorú zavinil protiprávnym konaním T. R. Q.. X.X.XXXX, ako vodič motorového vozidla zn. Daewoo Matiz EVČ: M. XXX U., ktoré bolo v čase tejto dopravnej nehody povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného.

12. Na základe vykonaného dokazovania, uznesením OR PZ vo Zvolene ČVS: ORP-818/1-VYS-ZV-2014 zo dňa 18.2.2015 mal za preukázané, že dňa XX.X.XXXX v čase o 16,55 hod. mimo obce na ceste Z. v km 265,00 došlo k dopravnej nehode tak, že T. R. Q.. X.X.XXXX vedúci motorové vozidlo zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U. v smere od obce R., označenej ako "vedľajšia cesta" pri vchádzaní na cestu Z. označenej ako "hlavná cesta" nedal prednosť v jazde motocyklu zn. KAWASAKI EVČ: N.-XXX G. jazdiacemu v smere od D. na S., ktorého osádku tvorili vodič R. T.X. Q.. X.X.XXXX a spolujazdkyňa M. R. Q.. XX.X.XXXX, následkom čoho došlo k vzájomnej zrážke. Dopravnú nehodu zavinil t.č. nebohý T. R.. Spolujazdkyňa M. R. pri dopravnej nehode utrpela okrem iných aj trieštivé zlomeniny kostí lebky s pomliaždeninami mozgu a následným zlyhaním dôležitých centier mozgu, ktorým po prevoze do FNŠP, FDR v U. U. dňa XX.X.XXXX o 20,45 hod. podľahla. Uvedeným uznesením bolo trestné stíhanie vo veci prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukázaním na § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. s) Trestného zákona, zo spáchania ktorého bol podozrivý zosnulý T. R. Q.. X.X.XXXX, zastavené, lebo trestné stíhanie nemožno začať a ak už bolo začaté nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, proti tomu kto zomrel. V konaní bolo nesporné, že žalobkyňa je sestrou zomrelej M. R. Q.. XX.X.XXXX a že motorové vozidlo zn. Daewo Matiz EVČ: M. XXX U., ktoré viedol vinník dopravnej nehody, bolo v čase jej vzniku zmluvne poistené zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného. V konaní bolo sporné či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka je možné subsumovať k § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., t.j. pasívna legitimácia žalovaného a výška nemajetkovej ujmy.

13. Pri posudzovaní sporných otázok danosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka a jeho subsumovania k § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., t.j. pasívnej legitimácie žalovaného, vychádzal z judikátu NS SR č. 61/2018 (rozsudok NS SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31. júla 2017), podľa ktorého škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Doterajšou súdnou praxou (okrem uvedeného judikátu aj rozhodnutia NS SR sp.zn. 6Cdo 143/2017, sp.zn. 6Cdo 206/2017, sp.zn. 8Cdo 6/2018), bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach NS SR sp.zn. 4Cdo 168/2009, sp.zn. 3Cdo 301/2012 z 31.3.2016, sp.zn. 7Cdo 80/2014 zo dňa 23.2.2017, sp.zn. 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.5.2017, na ktoré poukazoval žalovaný. Predmetom konania Súdneho dvora Európskej únie sp.zn. C-22/12 zo dňa 24. 10.2013 vo veci F. proti R. a F. bol návrh na začatie prejudiciálneho konania týkajúceho sa výkladu čl. 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS a čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS a vyplýva z neho, že členské štáty sú v zásade oprávnené upraviť si v rámci svojich režimov zodpovednosti za škodu, najmä jednotlivé škody spôsobené motorovými vozidlami, ktoré sa musia uhradiť, rozsah ich náhrady ako aj osoby, ktoré majú nárok na túto náhradu. Členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Európskej únie a ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu odňať smerniciam ich potrebný účinok. Vzhľadom na uvedené sú členské štáty povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa vnútroštátneho práva, bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami jednotlivých smerníc. Keďže rôzne jazykové verzie dotknutých smerníc používajú pojem "ujma na zdraví", ako aj pojem "osobná ujma"; ktoré pojmy dopĺňajú pojem "škoda na majetku"; je potrebné uplatniť tzv. extenzívny výklad uvedených pojmov, na základe ktorého patrí medzi škody; ktoré sa musia nahradiť v súlade s dotknutými smernicami; i nemajetková ujma. Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy; ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré boli obeťami dopravnej nehody; bola krytá poistením v určitých minimálnych sumách. Z uvedeného vyplýva, že povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Tento záver nemôže spochybniť ani skutočnosť, že úprava týkajúca sa ochrany osobnosti je nezávislá od úpravy tzv. všeobecnej zodpovednosti za škodu (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka). Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že ust. § 4 ods. 2 zák. č. 381/2001 Z.z. zahŕňa i nemajetkovú ujmu podľa §13 Občianskeho zákonníka a keďže v konaní bolo nesporné, že motorové vozidlo vinníka dopravnej nehody, pri ktorej zahynula sestra žalobkyne, bolo v čase dopravnej

nehody povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného, je žalovaný v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaný.

14. Vzhľadom na špecifickosť predmetného neoprávneného zásahu do práva na súkromie žalobkyne je podľa súdu prvej inštancie evidentné, že neexistuje žiadna primeraná forma zadosťučinenia podľa ustanovenia §13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá by odstránila následky tohto zásahu a preto prichádza do úvahy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Príbuzenský vzťah žalobkyne však podľa jeho názoru automaticky nezakladá právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri rozhodovaní o nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch posudzoval intenzitu vzťahu žalobkyne so zomrelou M. R. Q.. XX.X.XXXX, ako smrť M. R. zasiahla do osobnostných práv žalobkyne, vek žalobkyne i vek zomrelej M. R., aj otázku hmotnej závislosti žalobkyne na zomrelej M. R..

Žalobkyňou opísaný vzťah so zomrelou sestrou M. R. bol podľa názoru súdu prvej inštancie bežným súrodeneckým vzťahom. Každá zo sestier viedla svoj vlastný život už 19 rokov v inom meste, spoločné aktivity mali príležitostne a denne si podľa tvrdenia žalobkyne telefonovali, žalobkyňa nebola na zomrelú sestru finančne odkázaná. Konštatoval, že žalobkyňa smrťou sestry stratila člena z pokrvného príbuzeneckého vzťahu, strata jediného súrodenca zanechala v živote žalobkyne prázdne miesto, ktoré nie je možné ničím zaplniť, je preto prirodzené, že smrť sestry žalobkyňu hlboko zranila, aj to, že tragická smrť sestry vážne zasiahla do súkromia žalobkyne. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy žalobkyne súd vychádzal z vlastnej úvahy pričom prihliadol na rozhodovacia praxou súdov v Slovenskej republike v obdobných veciach, napr. KS v Prešove rozhodnutím sp. zn. 20Co 183/2004 priznal za smrť súrodenca 5.000 Eur, KS v Bratislave rozhodnutím sp.zn. 3Co 304/2016 priznal maloletému žalobcovi za smrť súrodenca 8.800, Okresný súd v Liptovskom Mikuláši sp.zn. 7C/276/2011 zo dňa 31.5.2012 v spojení s rozsudkom KS Žilina sp.zn. 5Co 315/2012 za smrť matky pre synov v čase smrti študentov vysokej školy priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému po 10.000 Eur, rozsudkom Okresného súdu Nitra sp.zn. 8C/41/2012 zo dňa 15. 4. 2013 v spojení s rozsudkom KS Nitra sp.zn. 5Co 182/2013 za smrť matky pre maloleté deti bola priznaná nemajetková ujma pre každé dieťa po 10.000 Eur, rozsudkom KS v Prešove sp.zn. 17Co 145/2014 zo dňa 12.2.2015 súd priznal nemajetkovú ujmu za smrť maloletého 10.000 Eur. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy žalobkyne snažil o to, aby výška nemajetkovej ujmy bola v súlade s požiadavkou spravodlivosti a bola primeraná s poukazom na uvedené rozhodnutia. Prihliadol aj na porovnateľnú prax v štátoch Európskej únie, podľa ktorej najvyššie odškodné bolo priznané v Rakúsku na základe rozsudku OGH zo dňa 30.10.2003 sp.zn. 2Ob 186/03, kedy išlo o nárok pozostalého manžela, ktorý pri dopravnej nehode zavinenej vodičom nákladného motorového vozidla idúceho v protismere stratil manželku a 3 maloleté deti a súd mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 65.000 Eur titulom jeho ťažkej a trvalej psychickej traumy. Podľa modelu románskeho práva (Belgicko, Francúzsko) je nárok na nemajetkovú ujmu upravený paušálnymi sumami, v Belgickej právnej úprave je to v prípade rodiča žijúceho v spoločnej domácnosti s usmrteným dieťaťom vo výške 7.500 Eur a rodiča žijúceho mimo spoločnej domácnosti 3.750 Eur. Súd pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujme vychádzal zo zákona č.215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi, ktorý v § 6 určuje celkovú sumu odškodnenia ako 50 - násobok minimálnej mzdy. Tá v čase, keď došlo k usmrteniu sestry žalobkyne, predstavovala 352 Eur, to znamená, že 50- násobok činí 17.600 Eur. Súd prvej inštancie priznal žalobkyňi z ňou uplatňovanej výšky 16 500 Eur nemajetkovú ujmu vo výške 8.000 Eur, ktorú považoval za primeranú a spravodlivú vzhľadom k veku žalobkyne (36 rokov),veku zomrelej (39 rokov), ich samostatne vedené životy už 19 rokov v rôznych mestách, keď žalobkyňa nepreukázala, že by smrť jej sestry na nej zanechala následky fatálneho charakteru, spočívajúce napríklad v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení jeho zdravotného stavu, v preukázateľne negatívnej duševnej traume a podobne. Vo zvyšku istiny nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol, ako zjavne nadhodnotený.

15. Žalobkyňou požadovaný úrok z omeškania vo výške 5% ročne od podania žaloby, súd prvej inštancie zamietol, ako nedôvodný, pretože podľa § 517 Občianskeho zákonníka, úrok z omeškania patrí dlžníkovi zo záväzkového vzťahu, ale povinnosť uhradiť nemajetkovú ujmu vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, ktoré má konštitutívny charakter a omeškanie žalovaného vznikne až nesplnením súdom uložennej povinnosti v určenej lehote poskytnúť plnenie. Súd v tejto súvislosti poukazuje na rozsudok NS SR sp.zn. 1Co 15/97 zo dňa 24.6.1998, uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, zošit 3, pod por.č. 45/2000, ktorým NS SR už tento názor judikoval.

16. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) podľa pomeru úspech vo veci, a žalovanému, ktorého absolútny úspech v konaní predstavuje 4 % (úspech žalobkyne je 48%, úspech žalovaného je 52%), náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy konania nevznikli.

17. O povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok súd rozhodol podľa § 2 ods. 2 zák. č. 71/1992 Z.z. o súdnych poplatkoch v znení noviel. Pretože žalobkyňa bola v konaní od zaplataenia súdneho poplatku oslobodená zo zákona (§ 4 ods. 2 písm. i/ zák. č. 71/1992 Zb.) a súd jej žalobe čiastočne vyhovel, prešla povinnosť zaplatiť súdny poplatok na neúspešného žalovaného. Súdny poplatok podľa položky 7b písm. b) sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. činí 306 Eur (66 + 240).

18. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie proti I., III. a IV. výroku žalovaný a žiadal v týchto napadnutých častiach napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu žalobkyne zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania. Uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že dňa 11.11.2014 mu bol nahlásený vznik udalosti zo dňa XX.X.XXXX, ku ktorej došlo tak, že vodič motorového vozidla zn. Daewo Matiz s EČV: M. nedal prednosť v jazde motocyklu zn. KAWASAKI s EČV: N., dôsledku čoho došlo k zrážke vozidiel a zraneniu spolujazdkyne motocyklistu p. M. R.. Rovnako nebolo medzi stranami sporu sporné, že motorové vozidlo zn. zn. Daewo Matiz s EČV:M. v čase vzniku udalosti bolo poistené u neho povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a z dôvodu existencie povinného zmluvného poistenia vozidla vinníka udalosti si žalobkyňa voči nemu uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 500 Eur z titulu ochrany osobnosti za smrť svojej sestry M. R.. Nesúhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a zotrval na názore, že žalobkyňa v konaní dostatočne nepreukázala, že jej by smrťou sestry vznikla závažná ujma, ktorá je základným predpokladom priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Vyvrátiteľná domnienka existencie úzkej citovej väzby sa podľa žalovaného týka len najbližších príbuzných, a to rodičov, detí a manželov. V prípade, ak je osobou požadujúcou náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu vzdialenejší príbuzný (ako napr. súrodenec), náhrada nemajetkovej ujmy by sa mala podľa neho priznávať len vo výnimočných prípadoch, ak je blízky a intenzívny vzťah so silnou citovou väzbou v konaní hodnoverným a dostatočným spôsobom preukázaný. V tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že žalobkyňa ako aj jej nebohá sestra boli v čase vzniku udalosti dospelými osobami, ktoré mali dlhodobu vlastnú rodinu, pričom neboli jedna na druhú finančne, ani inak závislé. Uviedol, že žalobkyňa od roku 1995 nežila so svojou sestrou v spoločnej domácnosti, značnú časť života sa stretávali len príležitostne a počas sviatkov a z vykonaného výsluchu žalobkyne mal za zrejmé, že jej nebohá sestra neposkytovala žiadnu pomoc, ktorá by pre ňu úmrtím sestry predstavovala nenahraditeľnú stratu. Žalobkyňa síce uviedla, že jej sestra drobnými príspevkami finančne pomáhala s výchovou dcéry alebo s pokrytím voľnočasových aktivít, avšak okrem toho, že išlo o skutočne symbolické sumy, neboli poskytované na pokrytie takých výdavkov, ktoré by bolo možné považovať za nevyhnutné pre život. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že „žalobkyňa nebola na zomrelú sestru finančne odkázaná“. Pokiaľ žalobkyňa uviedla, že smrťou jej sestry došlo k takému rozvratu silných medziludských väzieb, že je odôvodnené priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v tak vysokej sume, mala túto deštrukciu preukázať rozhodne hodnovernejším spôsobom ako svojou jednostrannou výpoveďou. Trval na tom, že žalobkyňa žiadnym relevantným spôsobom nepreukázala, ako sa strata sestry prejavila v jej ďalšom reálnom, či psychickom živote, resp. že by strata sestry zanechala následky fatálneho charakteru spočívajúce v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení zdravotného stavu a pod. Podľa názoru žalovaného z výpovede žalobkyne nie je zrejmé, že by sa jej vzťah so sestrou a spoločné trávenie voľného času výrazne odlišovalo od bežného vzťahu dvoch súrodencov. K rovnakému názoru dospel aj súd prvej inštancie, pričom mal za to, že bežný súrodenecký vzťah nepostačuje na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Považoval odôvodnenie napadnutého rozsudku za rozporuplné, keď na jednej strane súd prvej inštancie konštatuje, že vzťah medzi žalobkyňou a jej sestrou bol len bežným súrodeneckým vzťahom a na strane druhej žalobkyne priznal náhradu nemajetkovej ujmy v tisíckach Eur. Mal za to, že ani strata jediného súrodence nie je dôvodom pre priznanie nemajetkovej ujmy, ak nie je dostatočne preukázaná existencia výnimočne blízkeho vzťahu. Pokiaľ súd prvej inštancie odvodil nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy od skutočnosti, že údajne žalobkyňa smrťou sestry stratila posledného člena rodiny z pokrvného príbuzenského vzťahu“, poukázal na výsluch žalobkyne, v zmysle ktorého žalobkyňa má dcéru (s ktorou sa však dobrovoľne nestýka), ako aj biologického otca a toto tvrdenie súdu prvej inštancie preto podľa neho nemá vo vykonanom dokazovaní žiadnu oporu. Rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval žalovaný za nepreskúmateľné, nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 8 000 Eur za smrť sestry riadne neodôvodnil. Túto v odôvodnení svojho rozhodnutia považoval za primeranú

s poukazom na rozhodnutia súdov vo veci priznania náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým za smrť matky, rodiča, maloletého, či starého otca, pričom druhej strane sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s judikatúrou súdov vo veci priznania nemajetkovej ujmy žijúcim súrodencom, na ktorú poukazoval. Právne závery súdu prvej inštancie mal za v zjavnom nesúlade s vykonaným dokazovaním a napadnutý rozsudok považoval za arbitrážny.

19. Žalobkyňa podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonnej lehote odvolanie proti uvedenému rozsudku v časti týkajúcej sa trov konania a žiadala ho v tejto napadnutej časti zmeniť a priznať jej náhradu trov konania v rozsahu 100%. Dôvodila tým, že aj keď Civilný sporový poriadok, účinný od 1.7.2016, nemá ustanovenie obdobné ustanoveniu § 146 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého bol ako úspešný účastník konania posudzovaný žalobca aj vtedy, ak v spore uspel len čiastočne, a ak výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku, z dôvodovej správy k ustanoveniu o náhrade trov konania novej civilnoprávnej teórie a najmä z pohľadu logiky veci a zásad spravodlivosti, nie je dôvod posudzovať rovnaké prípady odlišne aj za účinnosti CSP. Za ostatné takmer 4 roky si tento názor osvojili aj všeobecné súdy. Vo všeobecnosti platí, že žalobca má poznať výšku svojho nároku už pred začatím konania a nemá vstupovať do súdneho sporu, ak mu je jeho výška neznáma alebo ak si ňou nie je istý, kedy však ide predovšetkým o nároky zo zmluvných vzťahov, kde je možné od veriteľa požadovať, aby výšku svojho nároku poznal. Pri nárokoch z nezmluvných vzťahov, najmä z práva na náhradu škody, nemajetkovú ujmu a pod. je situácia spravidla odlišná a výška nároku sa určuje znalecky, odhadom, alebo úvahou súdu. Pri tomto postupe je bežné, že výška nároku určená rôznymi znalcami, ale aj súdmi je rôzna. Nie je preto možné spravodlivo požadovať od žalobcu, aby pred začatím konania svoj nárok správne odhadol presne tak, ako ho neskôr určí na základe svojej voľnej úvahy samotný súd. Výklad nových ustanovení CSP je taký, že úspešnosť účastníka sa neposudzuje vzhľadom na úspech vo výške priznaného nároku, ale vzhľadom na úspech v dôvodnosti nároku, teda v merite veci. Uvedenému podľa žalobkyne zodpovedá aj zásada spravodlivého usporiadania vzťahov medzi účastníkmi podľa čl. IV ods. 1 a 2 CSP. Podobné závery obsahuje aj Komentár k Civilnému sporovému poriadku, C.H.Beck, 2016, podľa ktorého „Civilný sporový poriadok nemá ustanovenie obdobné ust. § 146 ods. 3 OSP, ktoré sa aplikovalo ako lex specialis vo vzťahu k § 142 ods. 2 OSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1,2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1 a 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď majú strany sporu vo veci úspech čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 1 a 2 CSP (pomer úspechu). Nepatrný neúspech vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výšky plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobcom uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Napr. pri sporoch na ochranu osobnosti býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, by potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (nález ÚS ČR III.ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Rovnako odborná otázka posudzovaná znalcom môže presahovať možnosti strany sporu, ktorá napr. výšku škody „iba“ odhaduje. Aj tu je zrejme primárny fakt, že škoda bola spôsobená; jej výška nasleduje. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten, ako je uvedené vyššie, sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Typickým príkladom môže byť žaloba o ochranu osobnosti s nárokom na peňažné zadostučinenie, ktorou sa žalobca domáha zaplatenia nemajetkovej ujmy 10 000 Eur; súd vyhodnotí žalobu ako dôvodnú, žalobcovi prisúdi 7 000 Eur použije úvahu (sudcovské právo) a vo zvyšku, do sumy 3 000 Eur žalobu zamietne.“ Žalobca bol nepochybne procesne úspešný čo do základu, výška závisela od úvahy súdu, ktorú nemohla nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Zamietnutých 3000 Eur teda nie je prejavom procesného neúspechu žalobcu, ale iba dôsledkom úvahy súdu. Nemožno preto uvažovať o náhrade trov pre žalovaného a priznať žalobcovi len 40% trov. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu/ alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania iba z prisúdenej

sumy 7 000 Eur, avšak v plnej výške. Rovnako platí, ak súd napr. využije svoje právo znížiť výšku náhrady škody (§450 OZ) pri rozdelení náhrady trov konania na toto zníženie neprihliada a pri posúdení miery úspechu vo veci vychádza z čiastky, ktorá bola strane priznaná, ako keby toto svoje oprávnenie nevyužil“. Poukázala aj na Nález ÚS SR II.ÚS 82/09 a uviedla, že pred podaním žaloby výšku svojho nároku určila len odhadom.

20. Vo svojom vyjadrení podanom prostredníctvom svojho právneho zástupcu k odvolaniu žalovaného žalobkyňa uviedla, že žalovaný nesprávne vyhodnotil skutkový stav, ak tvrdí, že nárok na finančné zadosťučinenie za zásah do rodinného života jej nepatrí, nakoľko medzi ňou a jej nebohou sestrou nebol preukázaný blízky a intenzívny vzťah. Uviedla, že žalovaný opomenul, že ona je ročník XXXX a sestra bola ročník XXXX a boli sestrami najmenej 30 rokov. Považovala tvrdenie žalovaného, že medzi nimi nebol blízky vzťah, za cynické, nelogické a nedôvodné. Samotná okolnosť, že sa počas obdobia, keď bola nebohá sestra v Čechách, nemohli stretávať tak intenzívne ako súrodenci, ktorí žijú v tom istom meste, resp. štáte, nemôže znamenať, že k sebe stratili vzťah. Ide o objektívne dôvody, ktoré však tento vzťah neovplyvnili. Stretávali sa inak pravidelne počas sviatkov, letných prázdnin, každé dva mesiace na týždeň. Mala za to, že sa stretávali intenzívnejšie ako väčšina súrodencov, ktorí od seba nie sú vzdialení stovky kilometrov. Podľa žalobkyne je tiež potrebné zohľadniť aj skutočnosť, že stratila svojho posedného a najbližšieho člena rodiny, ktorého smrť pociťuje a bude pociťovať po celý zvyšok života, a to i opakovane pri dôležitých rodinných, osobných udalostiach, ako aj v čase sviatkov, kedy sa predpokladá vzájomná blízkosť a prítomnosť celej rodiny. Uviedla, že súrodenec je vždy osoba blízka, ako ju definuje aj Občiansky zákonník a množstvo ďalších právnych predpisov od Trestného zákona po Obchodný zákonník, konkurzný zákon a ďalšie. Bola toho názoru že odmietnutie priznania nároku na tzv. citovú ujmu by prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by sa preukázalo, že vzťah medzi súrodencami bo negatívny, prípadne skutočne nulový. V danom prípade však ich vzťah so sestrou bol reálny, existentný a intenzívny počas celého ich života.

21. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP) a vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie, ktoré nebolo potrebné zopakovať ani doplniť (§ 385 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a vo veci rozhodol postupom podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 CSP, keď dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

22. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie, ktorého výsledky aj správne vyhodnotil tak po skutkovej ako aj právnej stránke, vec správne právne posúdil a svoje rozhodnutie aj náležite v súlade s ust. § 220 ods. 2 CSP odôvodnil a odvolací súd sa s jeho právnym názorom ako aj s odôvodnením rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP), preto sa vo svojom rozhodnutí zamerail len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia a vysporiadanie s odvolacími námietkami žalovaného.

23. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

24. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, a aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby bolo dané primerané zadosť učinenie.

25. Podľa § 13 ods.2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej väznosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 ods.3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

28. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

29. Občiansky zákonník v ustanovení § 11 Občianskeho zákonníka priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva, stanovuje ale znaky, za prítomnosti ktorých treba určité správanie považovať za zásah do osobnosti (objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým konaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv). Mnohorakosti prejavov jednotlivých stránok a zložiek osobnosti fyzickej osoby zodpovedá aj široké spektrum možných zásahov do jednotlivých z týchto stránok a zložiek osobnosti.

30. Nemajetkovou ujmu v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je taká ujma, ktorá sa premieťa do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Pojem ujmy patrí k základným právam súkromného práva pričom rozlišujeme medzi ujmu materiálnou a imateriálnou. Imateriálna ujma vzniká v dôsledku neoprávneného zásahu do osobnostných práv porušením právnej povinnosti v inej než majetkovej sfére, pričom jej obsah nie je právnym poriadkom vymedzený. Keďže sa nepremieťa do majetkovej sféry poškodeného, nie je možné ju presne vyjadriť v peniazoch. Peňažná čiastka ako satisfakcia tak nenahrádza vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale ju určitým spôsobom len zmiernuje. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zák. je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnu ochranu osobnosti fyzickej osoby.

31. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život. Právo na súkromie zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvoriť a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami obzvlášť v citovej oblasti, aby fyzická osoba mohla rozvíjať vlastnú osobnosť. Smrť ako absolútna strata predstavuje sama o sebe závažný zásah do práva na ochranu osobnosti, pričom spôsobuje ťažké psychické rozpoloženie. V prípade fungujúcej rodiny má za následok dlhotrvajúcu nemožnosť vyrovnáť sa so stratou blízkeho človeka. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na rodinný život fyzickej osoby. Najvyšší súd SR v rámci rozhodovacej praxe uplatňuje jednotný názor, podľa ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami. Konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny je neoprávneným zásahom do osobnostných práv pozostalých členov rodiny.

32. Predpokladom úspešného uplatnenia nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je konštatovanie súdu, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Je pritom potrebné prihliadnuť nielen na závažnosť ujmy, ale aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je tiež potrebné poznať väzby žalobcu k osobe, ktorá následkom takéhoto protiprávneho konania zahynula. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosť“ takéhoto zásahu. Takýmto činom dôjde k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je náhradou za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy, pričom pri stanovení jej výšky je smerodajných niekoľko faktorov. Je nepochybné, že žiadna suma priznaná súdom, nie je dostatočná vzhľadom na spôsobenú ujmu, ani na to, aby nahradila život človeka, tento inštitút nemajetkovej ujmy slúži len na zmiernenie vzniknutých následkov. Pri dopravnej nehode dôvodia poškodení pri dopravnej nehode alebo pozostalí po obeti dopravnej nehody, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu porušenia práva na súkromie a práva na rodinný život. Ide o osobnostné práva, do ktorých zásah umožňuje domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Je potrebné zdôrazniť, že vplyvom dopravnej nehody môže dôjsť k podstatným zásahom do osobnostných práv. Dochádza k psychicky traumatizujúcim zážitkom poškodených, ku ťaživému citovému vypätiu pozostalých.

33. Povinnosť poskytnúť nemajetkovú ujmu v peniazoch je prioritne subjektívne spätá s tým, kto sa neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život dopustil. Neoprávneného zásahu

sa dopúšťa vodič motorového vozidla, ktorý porušením pravidiel cestnej premávky zavinil smrteľnú dopravnú nehodu. Bolo spornou otázkou, od koho môže poškodený žiadať náhradu nemajetkovej ujmy - či len od vinníka nehody, alebo je možné svoj nárok žiadať aj od poisťovne, v ktorej bolo vinníckove vozidlo povinne zmluvne poistené a súdna prax nebola jednotná. Prelomovým bolo rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/12, ktorý uviedol, že ujma na zdraví, predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Únie, patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Tento právny názor bol konštantne spochybňovaný poisťovňami poskytujúcimi PZP motorových vozidiel. V kontexte neustálych názorových rozdielov o tom, či poisťovňa má z titulu povinného zmluvného poistenia nahrádzať aj náhradu nemajetkovej ujmy, zarezonoval rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. marca 2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012, ktorý zadefinoval práve opačný právny názor ako bol dovtedy prevažne judikovaný (na podklade rozhodnutia SDEÚ vo veci F.), kde v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že so zreteľom na uvedené zákonné ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka.

34. Dňa 11.10.2016 bolo prijaté prelomové uznesenie Ústavného súdu SR, sp. zn. ÚS 666/2016 ohľadne nemajetkovej ujmy vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu. Podľa predmetného uznesenia pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálne možnej miery rešpektovania cieľov relevantnej úniovej regulácie. Povinné zmluvné poistenie vinníka dopravnej nehody má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. V tejto súvislosti Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.7. 2017 konštatoval, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Najvyšší súd SR skonštatoval, že v spore o náhradu nemajetkovej ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. V prospech pasívnej vecnej legitimácie poisťovne sa vyslovil aj Ústavný súd SR, ktorý uznesením zo dňa 11.10.2016, sp. zn. III. ÚS 666/2016 odmietol sťažnosť poisťovne, ktorá namietala porušenie jej základných práv a slobôd, najmä práva vlastniť majetok a práva na súdnu ochranu. Ústavný súd konštatoval, že pri výklade významu slova „škoda“ je potrebné skúmať nielen úmysel slovenského zákonodarcu, ale dôležitým je aj skúmanie úmyslu úniového zákonodarcu. Ústavný súd zdôraznil povinnosť súdov uplatňovať v rozhodovacej praxi eurokonformný výklad zákonov. Ústavný súd sa stotožnil so súdmi nižšej inštancie, ktoré uplatnili extenzívny výklad pojmu „škoda“ tak, že do tohto pojmu subsumovali aj nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pri dopravnej nehode. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 9.10.2018 bolo prijaté rozhodnutie s navrhovanou právnou vetou, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. Toto rozhodnutie č. 61 bolo následne uverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí NS SR 8/2018. Povinným na nahradenie nemajetkovej ujmy preto bude, okrem pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnostných práv poškodených, aj poisťovňa, s ktorou mal tento vinník uzatvorené povinné zmluvné poistenie na vozidlo, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená.

35. Podľa § 13 ods. 3 Obč. zák. výšku náhrady podľa ods. 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V tomto prípade je dôkazné bremeno na žalobcovi, teda na tom, kto sa domáha imateriálnej ujmy v peniazoch. V prípadoch, keď blízka osoba tragicky zahynie vinou, či nedbanlivostným konaním žalovaného, je pre žalobcu obtiažne, aj za možného psychického tlaku preukazovať, čo pre neho usmrtená osoba znamenala.

36. Za nesprávny vyhodnotil odvolací súd výklad žalovaného ohľadom nároku žalobkyne na priznanie nemajetkovej ujmy a jej výšky a odvolacie námietky žalovaného spočívajúce v tom, že žalobkyňa v konaní dostatočne nepreukázala, že jej by smrťou sestry vznikla závažná ujma, ktorá je základným predpokladom priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, že žalobkyňa žiadnym

relevantným spôsobom nepreukázala, ako sa strata sestry prejavila v jej ďalšom reálnom, či psychickom živote, resp. že by strata sestry zanechala následky fatálneho charakteru spočívajúce v závažnom a neodstrániteľnom zhoršení zdravotného stavu a pod. Podľa názoru žalovaného z výpovede žalobkyne nie je zrejmé, že by sa jej vzťah so sestrou a spoločné trávenie voľného času výrazne odlišovalo od bežného vzťahu dvoch súrodencov. Vyvrátiteľná domnienka existencie úzkej citovej väzby sa podľa žalovaného týka len najbližších príbuzných, a to rodičov, detí a manželov. V prípade, ak je osobou požadujúcou náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu vzdialenejší príbuzný (ako napr. súrodenec), náhrada nemajetkovej ujmy by sa mala podľa neho priznávať len vo výnimočných prípadoch, ak je blízky a intenzívny vzťah so silnou citovou väzbou v konaní hodnoverným a dostatočným spôsobom preukázaný. Mal za to, že v tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že žalobkyňa ako aj jej nebohá sestra boli v čase vzniku udalosti dospelými osobami, ktoré mali dlhodobu vlastnú rodinu, pričom neboli jedna na druhú finančne, ani inak závislé. Žalovaný tieto svoje tvrdenia neoprel o žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali priznanie nemajetkovej ujmy žalobkyňi za nedôvodné a svojimi tvrdeniami nepoprel preukázanie skutočností odôvodňujúcich mieru zásahu do práva na ochranu osobnosti, ani okolnosti, za ktorých k zásahu došlo.

37. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil závažnosť ujmy vzniknutej žalobkyňi ako poškodenej následkom smrti jej sestry ako osoby blízkej a ani odvolací súd nepovažoval za potrebné žalobkyňou viac vzniknutú jej ujmu preukazovať. Je nepochybné, že došlo k tak neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a interpersonálnych vzťahov, ktorú nemožno napraviť, dochádza k psychicky traumatizujúcim zážitkom poškodenej, k ťaživému citovému vypätiu, čo sú všeobecne známe skutočnosti, ktoré ani nie je potrebné preukazovať a bližšie rozvádzať a žalobkyňou uplatnený nárok považoval odvolací súd za dostatočne zdôvodnený a preukázaný. Tomuto bez ďalšieho zodpovedá aj výška nemajetkovej ujmy priznaná súdom prvej inštancie žalobkyňi, ktorej výške nemajetkovej ujmy jej priznanej zodpovedá ňou preukázaná vzniknutá jej ujma a odvolací súd sa s touto výškou nemajetkovej ujmy priznanej súdom prvej inštancie, zodpovedajúcej aj výške priznanej nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch, stotožnil.

38. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti, ako aj v časti týkajúcej sa povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

39. V žalobkyňou napadnutej časti rozsudku týkajúcej sa trov konania odvolací súd považoval odvolanie žalobkyne a ňou uvedenými odvolacími dôvodmi za dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti podľa § 389 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie sa vysporiadať s otázkou úspechu/ neúspechu tej ktorej sporovej strany v konaní s prihliadnutím na výsledok konania ohľadom základu žalobkyňou uplatneného nároku, pričom úspech vo veci (§ 255 CSP) v danom prípade, kedy úspech žalobkyne je potrebné skúmať čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku, ktorý v takýchto konaniach závisí od úvahy súdu.

40. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).